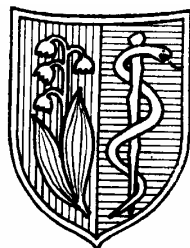

CENTRUM MEDYCZNE KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO

Program specjalizacji

W

PSYCHIATRII

Program podstawowy dla lekarzy po stażu podyplomowym
(bez żadnej specjalizacji)

Warszawa 2002

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym
(bez żadnej specjalizacji)

Zespół Ekspertów, który opracował program specjalizacji

Prof. dr hab. Stanisław Puzyński - konsultant krajowy
Prof. dr hab. Jacek Bomba - przedstawiciel konsultanta krajowego
Prof. dr hab. Jacek Wciórka - przedstawiciel konsultanta krajowego
Dr hab. Bohdan de Barbaro - przedstawiciel Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
Dr n. med. Bogdan Wasilewski - przedstawiciel CMKP
Dr med. Zbigniew Maciej Czerwiński - przedstawiciel Naczelnej Rady Lekarskiej
Opracowanie dydaktyczne – dr Zbigniew Węgrzyn – CMKP

1 - CELE STUDIÓW SPECJALIZACYJNYCH

Cele edukacyjne

Celem studiów specjalizacyjnych jest nabycie pełnego zakresu wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych nakreślonych w niniejszym programie pozwalających na samodzielne diagnozowanie i leczenie chorób według najwyższych standardów. Ponadto założeniem studiów jest wypracowanie obowiązku ciągłego poszerzania i pogłębiania wiedzy i umiejętności praktycznych oraz wprowadzania nowych osiągnięć do praktyki lekarskiej.

Ważnym celem jest też kształtowanie cech osobowości, postawy etycznej oraz świadomości prawnej zapewniających odpowiedzialne zachowanie w relacjach z chorymi i ich rodzinami oraz w relacjach z oczekiwaniami społecznymi zapisanymi w obowiązujących normach i przepisach.

Uzyskane kompetencje

Lekarz po ukończeniu specjalizacji i otrzymaniu tytułu specjalisty w dziedzinie psychiatrii uzyska szczególne kwalifikacje uprawniające do:

- samodzielnego rozwiązywania wszelkich problemów klinicznych (diagnostycznych, leczniczych) związanych z udzielaniem różnorodnej pomocy psychiatrycznej (poradnictwo, konsultacje, leczenie, rehabilitacja) chorym w każdych warunkach klinicznych i organizacyjnych (środowisko chorego, ambulatorium, szpital, pomoc doraźna, instytucje opiekuńcze) - w ramach publicznej i niepublicznej opieki zdrowotnej oraz indywidualnej i grupowej praktyki specjalistycznej
- podejmowania inicjatyw o charakterze środowiskowym na rzecz zdrowia psychicznego i chorych psychicznie (m.in. prowadzenia promocji zdrowia i zdrowych wzorów zachowania, profilaktyki chorób i zaburzeń psychicznych, pracy z rodziną, grupami samopomocowymi, organizowania systemu oparcia społecznego)
- orzekania w sprawach sądowo-psychiatrycznych, ubezpieczeniowych i innych związanych z oceną stanu psychicznego oraz rozpoznawaniem i leczeniem zaburzeń psychicznych
- kierowania oddziałem, poradnią, ośrodkiem lub inną placówką psychiatryczną oraz zespołami osób rozwiązujących zadania psychiatryczne w ramach tych i innych instytucji
- kierowania specjalizacją innych lekarzy w dziedzinie psychiatrii, opieki nad stażami specjalizacyjnymi, kształcenia innych pracowników medycznych

2 - ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

Wymagane wiadomości

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu specjalizacji w psychiatrii będzie posiadał następujące wiadomości:

- podstawy neuroanatomii, neurochemii, neurofizjologii, psychofarmakologii, genetyki, epidemiologii, psychologii, socjologii,
- podstawy neurologii i chorób wewnętrznych,
- psychopatologia (symptomatologia, syndromologia, nozologia) i klasyfikacja zaburzeń psychicznych,
- etiopatogeneza zaburzeń psychicznych: czynniki biologiczne, czynniki psychologiczne (osobowość, jej rozwój i mechanizmy obronne, stres, radzenie sobie, procesy poznawcze i uczenie się), czynniki społeczno-kulturowe (role społeczne, procesy naznaczania, systemy oparcia,

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym (bez żadnej specjalizacji)

kompetencja i przystosowanie społeczne, instytucje i instytucjonalizm psychiatryczny, kultura i subkultura) i czynniki rodzinne, wskaźniki epidemiologiczne oraz ich uwarunkowania i dynamika,

- zasady diagnostyki psychiatrycznej (zasady badania i opisu stanu psychicznego oraz rozpoznawania i różnicowania zaburzeń psychicznych) wyboru i interpretacja badań laboratoryjnych (zwłaszcza z zakresu elektroencefalografii i neuroradiologii), podstawy diagnostyki psychologicznej,
- zasady profilaktyki zaburzeń psychicznych,
- terapia i rehabilitacja zaburzeń psychicznych (zasady leczenia kompleksowego, ustalania wskazań i przeciwwskazań oraz sposobu zastosowania i ceny skuteczności różnych metod postępowania),
- farmakoterapia i inne metody leczenia biologicznego zaburzeń psychicznych (szczegółowa znajomość: właściwości i mechanizmów działania leków psychotropowych, wskazań i przeciwwskazań, objawów niepożądanych, zasad wyboru i stosowania, interakcji),
- psychoterapia (znajomość szkół i technik psychoterapeutycznych oraz zasad ich wyboru, zasady formułowania celów oraz ustalania, wskazań, przeciwwskazań i zasad stosowania terapii w kontekście indywidualnym, grupowym, rodzinnym),
- terapie społeczne (treningi umiejętności społecznych chorych, interwencje społeczne, opieka i terapie środowiskowe, systemy oparcia społecznego oraz metody ich wzmacniania i modyfikacji, środowiska lecznicze),
- psychiatria środowiskowa (idea, formy organizacyjne, programy opieki środowiskowej, praktyka działań promocyjnych, edukacyjnych i konsultacyjnych wobec społeczności lokalnych),
- specyfika psychiatrii wieku rozwojowego oraz podeszłego (etiopatogeneza, psychopatologia, diagnostyka i postępowanie terapeutyczne),
- orzecznictwo w postępowaniu karnym, cywilnym oraz w sprawach o wykroczenia i w sprawach nieletnich (znajomość przepisów prawnych i zasad orzekania),
- zasady organizacji lecznictwa psychiatrycznego (w tym: lecznictwa uzależnień od substancji psychoaktywnych) w Polsce,
- ustawodawstwo psychiatryczne w Polsce – Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, inne ustawy w zakresie niezbędnym dla kierowania placówkami psychiatrycznymi, instrukcje, regulaminy, zarządzenia,
- zasady i normy etyczne w postępowaniu psychiatry,
- historia psychiatrii oraz podstawowe kierunki i tendencje rozwojowe w psychiatrii współczesnej.

Wymagane umiejętności praktyczne

Oczekuje się, że lekarz po ukończeniu specjalizacji w psychiatrii wykaże się umiejętnością:

- przeprowadzenia badania psychiatrycznego chorego i sporządzenia opisu jego stanu psychicznego (z uwzględnieniem historii życia i aktualnej sytuacji życiowej),
- badania neurologicznego (włącznie z oceną dna oka oraz nakłuciem lędźwiowym i oceną wyniku badania płynu mózgowo rdzeniowego),
- zbierania wywiadów z wykorzystaniem różnych źródeł, krytycznej oceny ich rzetelności oraz znaczenia w rozpoznaniu i leczeniu,
- wykorzystania i oceny standaryzowanych inwentarzy i skal klinicznych,
- ustalania rozpoznania i przeprowadzanie różnicowania,

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym (bez żadnej specjalizacji)

- właściwego wyboru i uzasadnienia wskazań do wykonania badań pracownianych i konsultacji oraz ich oceny i interpretacji, w tym - wstępnej oceny i interpretacji wyników badania EEG, CT, MR,
- przygotowania optymalnego (kompleksowego i zindywidualizowanego) planu leczenia,
- prawidłowego prowadzenia farmakoterapii i innych uznanych metod terapii biologicznej, w tym - przygotowania i przeprowadzenia zabiegów elektrowstrząsowych,
- nawiązania kontaktu terapeutycznego, dostrzegania własnych emocji oraz procesów emocjonalnych i interpersonalnych oddziałujących w kontakcie indywidualnym i w psychoterapii, prowadzenia interwencji kryzysowej, prowadzenia psychoterapii podtrzymującej w kontekście indywidualnym, rodzinnym i grupowym,
- oceny kompetencji społecznej chorego i jego zasobów oparcia społecznego oraz ich wzmacniania w czasie leczenia i rehabilitacji,
- współdziałania w zakresie diagnostyki i leczenia z konsultantami z zakresu innych dziedzin medycyny oraz udzielania konsultacji dla lekarzy rodzinnych i lekarzy o innej specjalności
- współpracy w wielospecjalistycznym zespole terapeutycznym i kierowania nim (psycholodzy, pielęgniarki, asystenci socjalni, terapeuci zajęciowi, inni),
- współpracy z grupami i organizacjami samopomocowymi,
- orzekania o niezdolności do pracy, o potrzebie rehabilitacji leczniczej, niezdolności do pracy zarobkowej lub w gospodarstwie rolnym, uszczerbku na zdrowiu oraz niepełnosprawności,
- opracowania opinii sądowno-psychiatrycznych ambulatoryjnych i po obserwacji szpitalnej, w sprawach karnych i w sprawach cywilnych,
- umiejętności krytycznego korzystania z fachowych publikacji psychiatrycznych.

3 - FORMY ZDOBYWANIA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

a) Kursy specjalizacyjne

Uwaga: Lekarze specjalizujący się uzyskają zaliczenie uczestniczenia tylko w tych kursach specjalizacyjnych objętych programem specjalizacji, które zostały pozytywnie zaopiniowane przez konsultanta krajowego oraz wpisane na prowadzoną przez CMKP listę kursów specjalizacyjnych organizowanych przez uprawnione do tego podmioty. Lista kursów podawana jest corocznie do wiadomości lekarzy na stronie internetowej CMKP: www.cmkp.edu.pl.

1) Kurs wprowadzający "Podstawy psychiatrii" (obowiązkowy)

Treść kursu: kurs wprowadzający w podstawowe zagadnienia diagnostyczne, terapeutyczne, teoretyczne oraz etyczne i prawne związane z pracą kliniczną w psychiatrii:

- w formie cyklu seminariów klinicznych w ośrodku prowadzącym specjalizację w ciągu pierwszego roku szkolenia (forma zalecana)
- lub w formie kursu zwartego

Czas trwania kursu: 60-80 godzin lub 2 tygodnie w czasie pierwszego roku szkolenia

Miejsce kształcenia: kliniki psychiatryczne AM, CM UJ, IPiN

Forma zaliczenia kursu: sprawdzenie wiedzy objętej programem kursu przeprowadzone w formie wybranej przez kierownika kursu (np. kolokwium, test lub inne)

2) Kurs "Podstawy kontaktu psychoterapeutycznego" (obowiązkowy)

Treść kursu: Podstawy rozumienia i wykorzystania oddziaływań psychospołecznych w leczeniu zaburzeń psychicznych. Relacja lekarz-pacjent i jej rola w powstawaniu niespecyficznych efektów terapii („placebo”). Specyfika relacji z dziećmi. Wiedza teoretyczna dotycząca kontaktu w

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym
(bez żadnej specjalizacji)

ujęciach psychodynamicznym, poznawczym, humanistycznym i systemowym. Rola motywacji i własnej aktywności pacjenta w leczeniu. Reakcje terapeuty w kontakcie z pacjentem i ich analiza. Cechy roli psychoterapeuty (neutralność, przeniesienie, transparencja, własny system wartości). Dynamika grupowa. Specyfika kontaktów i interakcji w grupach społecznych. Formy, metody i techniki psychoterapii. Zasady dialogu w kontakcie terapeutycznym i umiejętność ich wykorzystania. Interpretacja i diagnoza psychodynamiczna w psychoterapii.

Czas trwania kursu: 40 godzin w czasie 1-2 roku szkolenia

Miejsce kształcenia: kliniki psychiatryczne AM, CM UJ, IPiN

Forma zaliczenia kursu: sprawdzenie wiedzy objętej programem kursu przeprowadzone w formie wybranej przez kierownika kursu (np. kolokwium, test lub inne)

3) Kurs "Grupa Balinta" (zalecany)

Treść kursu: kurs towarzyszący całemu procesowi szkolenia, dostarczający umiejętności rozumienia zachowań i emocji powstających w kontakcie terapeutycznym z chorymi oraz rozwiązywania trudności tego rodzaju powstałych w trakcie leczenia

Czas trwania kursu: 20 godzin rocznie, łącznie 100 godzin

Miejsce kształcenia: kliniki psychiatryczne AM, CM UJ, IPiN

Forma zaliczenia kursu: potwierdzenie odbycia odpowiedniej liczby spotkań

4) Kurs "Podstawy psychiatrii dzieci i młodzieży" (obowiązkowy)

Treść kursu: Podstawy psychologii i socjologii rodziny i postaw rodzicielskich. Prawidłowy rozwój psychospołeczny. Biologiczne i psychospołeczne podstawy psychiatrii wieku rozwojowego. Etiopatogeneza, psychopatologia i klasyfikacja zaburzeń u dzieci i młodzieży. Specyfika diagnostyki i terapii zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży. Organizacja lecznictwa psychiatrycznego dzieci i młodzieży.

Czas trwania kursu: 40 godzin w czasie 2-3 roku szkolenia

Miejsce kształcenia: kliniki psychiatryczne AM, CM UJ, IPiN

Forma zaliczenia kursu: sprawdzenie wiedzy objętej programem kursu przeprowadzone w formie wybranej przez kierownika kursu (np. kolokwium, test lub inne)

5) Kurs "Podstawy terapii rodzin" (obowiązkowy)

Treść kursu: Ogólna teoria systemów w psychiatrii i w terapii rodzin. Podstawowe zjawiska w rodzinie funkcjonalnej i dysfunkcjonalnej. Zasady pracy z rodziną. Terapia rodzin w wybranych sytuacjach i stanach klinicznych.

Czas trwania kursu: 40 godzin w czasie 3-4 roku szkolenia

Miejsce kształcenia: kliniki psychiatryczne AM, CM UJ, IPiN

Forma zaliczenia kursu: sprawdzenie wiedzy objętej programem kursu przeprowadzone w formie wybranej przez kierownika kursu (np. kolokwium, test lub inne)

6) Kurs "Kliniczne zastosowanie psychoterapii" (obowiązkowy)

Treść kursu:

Istoty psychoterapii, wskazania i przeciwwskazania do jej wykorzystania. Zawieranie i rozwiązywanie „kontraktu” psychoterapeutycznego. Posługiwanie się podejściem integrującym, zależnym od indywidualnej oceny mechanizmów powstawania zaburzeń. Techniki i sposoby interwencji psychoterapeutycznej. Specyfika prowadzenia psychoterapii indywidualnej i grupowej. Specyfika psychoterapii pacjentów w wieku młodzieżowym, z zaburzeniami nerwicowymi, behawioralnymi, osobowościowymi, afektywnymi, schizofrenicznymi, z uzależnieniami, udzielania wsparcia w chorobie (szczególnie w stanach terminalnych i kryzysowych).

Czas trwania kursu: 40 godzin w czasie 4-5 roku szkolenia

Miejsce kształcenia: kliniki psychiatryczne AM, CM UJ, IPiN

Forma zaliczenia kursu: sprawdzenie wiedzy objętej programem kursu przeprowadzone w formie wybranej przez kierownika kursu (np. kolokwium, test lub inne)

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym
(bez żadnej specjalizacji)

7) Kurs "Psychiatria sądowa i orzecznictwo sądowo-psychiatryczne" (obowiązkowy)

Treść kursu:

Przepisy stanowiące prawną podstawę orzekania sądowo-psychiatrycznego w sprawach karnych, cywilnych i w sprawach nieletnich. Zasady orzekania w różnych zaburzeniach psychiatrycznych. Rola biegłego psychiatry. Zasady sporządzania poprawnych formalnie i merytorycznie opinii sądowo- psychiatrycznych ambulatoryjnych i po obserwacji szpitalnej.

Kurs obejmuje:

- 35 godzin wykładów obejmujących wiedzę z zakresu podstaw i zasad orzecznictwa sądowo-psychiatrycznego
- 40 godzin ćwiczeń warsztatowych poświęconych praktycznej umiejętności formułowania i pisania opinii sądowo-psychiatrycznych

Czas trwania kursu: 36 godzin wykładów i 40 godzin ćwiczeń od 3 roku szkolenia

Miejsce kształcenia: kliniki psychiatryczne AM, CM UJ, IPiN

Forma zaliczenia kursu: sprawdzenie wiedzy objętej programem kursu przeprowadzone w formie wybranej przez kierownika kursu (np. kolokwium, test lub inne)

8) Kurs: " Promocja zdrowia" (obowiązkowy)

Treść kursu: Pojęcie zdrowia i jego uwarunkowań. Promocja zdrowia, pojęcia podstawowe, definicje. Organizacja promocji zdrowia w Polsce i na świecie - przykłady programów. Metody promocji zdrowia. Promocja zdrowia w zakładach opieki zdrowotnej. Wybrane problemy promocji zdrowia kobiet. Ocena skuteczności. Promocja zdrowia w Narodowym Programie Zdrowia.

Czas trwania kursu: 3 dni

Miejsce kształcenia: CMKP, AM

Forma zaliczenia kursu: kolokwium z wiedzy objętej programem kursu u kierownika kursu.

b) Staże kierunkowe

Szczegółowy program i harmonogram staży kierunkowych dla lekarzy po stażu podyplomowym rozpoczynających specjalizację od początku. Za zgodą kierownika specjalizacji i kierownictwa ośrodka prowadzącego specjalizację, harmonogram staży może ulegać modyfikacjom, jednak bez naruszania łącznego czasu trwania poszczególnych staży.

Czas trwania	Rodzaj stażu	Forma sprawdzenia*
Rok 1		
8 miesięcy	Staż PSYCHIATRYCZNY PODSTAWOWY Oddział psychiatryczny kliniczny dorosłych Wymagane wiadomości <ul style="list-style-type: none">• etiopatogeneza, psychopatologia (symptomatologia, syndromologia, nozologia) i klasyfikacja zaburzeń psychicznych• zasady diagnostyki psychiatrycznej i podstawy diagnostyki psychologicznej• terapia i rehabilitacja zaburzeń psychicznych, farmakoterapia, psychoterapia i terapia społeczne• zasady organizacji leczenia psychiatrycznego w Polsce• regulacje prawne dotyczące badania, hospitalizacji i leczenia• zasady i normy etyczne w postępowaniu psychiatry	Kolokwium i sprawdzian praktyczny

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym
(bez żadnej specjalizacji)

	<p>Wymagane umiejętności</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenia badania psychiatrycznego chorego i sporządzenia opisu jego stanu psychicznego z uwzględnieniem wywiadów, standaryzowanych skal klinicznych, • ustalanie rozpoznania i przeprowadzanie różnicowania • wybór, ocena i interpretacja badań pracownianych oraz konsultacji • przygotowania optymalnego planu leczenia • nawiązania kontaktu terapeutycznego • ocena przystosowania społecznego chorego • postępowanie bez zgody chorego 	
3 miesiące	<p>Staż PSYCHIATRYCZNY PODSTAWOWY (c.d.) Oddział psychiatryczny ogólny (kliniczny lub szpitalny) dorosłych</p> <p>Wymagania</p> <ul style="list-style-type: none"> • poszerzanie wiedzy i umiejętności z zakresu poprzedniego stażu podstawowego 	zaliczenie
1 miesiąc	Urlop wypoczynkowy	-
<p>KOLOKWIUM ROCZNE 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • psychopatologia ogólna i szczegółowa • diagnostyka i klasyfikacja zaburzeń psychicznych • farmakoterapia i inne metody leczenia biologicznego • podstawy psychoterapii i socjoterapii • ustawodawstwo psychiatryczne 		

Rok 2		
3 miesiące	<p>Staż kierunkowy z zakresu NEUROLOGII Oddział neurologiczny (kliniczny, szpitalny)</p> <p>Wymagane wiadomości</p> <ul style="list-style-type: none"> • Najczęściej spotykane choroby zwyrodnieniowe układu nerwowego • Diagnostyka i leczenie: guzów mózgu, stwardnienia rozsianego, zaburzeń krążenia mózgowego, zapalenia opon mózgowych i mózgu, radikulopatii i polineuropatii • Znajomość wskazań do badań przy pomocy tomografii komputerowej, rezonansu magnetycznego i ultrasonografii dopplerowskiej oraz możliwości diagnostycznych tych metod <p>Wymagane umiejętności</p> <ul style="list-style-type: none"> • Badanie neurologiczne (włącznie z oceną dna oka) • Nakłucie łądźwiowe i ocena wyników badania płynu mózgowo-rdzeniowego • Wstępna ocena i interpretacja wyników badania EEG, CT, MR. 	Kolokwium i sprawdzian praktyczny

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym
(bez żadnej specjalizacji)

4 miesiące	<p>Staż kierunkowy z zakresu PSYCHIATRII DZIECI I MŁODZIEŻY</p> <p>Oddział lub poradnia lub oddział dzienny psychiatrii dzieci i młodzieży</p> <p>Wymagane wiadomości</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podstawy psychologii, socjologii i psychopatologii rodziny, postawy rodzicielskie • Czynniki warunkujące prawidłowy rozwój psychospołeczny i dynamika tego rozwoju • Biologiczne, psychologiczne i społeczne podstawy psychiatrii dzieci i młodzieży • Etiologia i patogeneza zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży, ich klasyfikacja • Zasady oceny stanu psychicznego dzieci i młodzieży, diagnostyka różnicowa, metody diagnostyki psychologicznej, interpretacja badań laboratoryjnych • Metody leczenia (leczenie biologiczne, psychoterapia, terapia rodziny, specyficzne metody leczenia w psychiatrii dzieci i młodzieży) • Organizacja leczenia psychiatrycznego dzieci i młodzieży • Psychiatria środowiskowa w zaburzeniach psychicznych u dzieci i młodzieży (oddziaływania w środowisku pozarodzinnym: żłobek, przedszkole, szkoła, rejon zamieszkania) <p>Wymagane umiejętności</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diagnostyka z uwzględnieniem specyfiki psychiatrii dzieci i młodzieży • Zbieranie wywiadów z wykorzystaniem różnych źródeł, krytyczna ich ocena oraz znaczenie w rozpoznaniu i leczeniu • Dobór badań dodatkowych, ich uzasadnienie i interpretacja • Diagnostyka różnicowa, ustalenie rozpoznania • Wybór optymalnego leczenia 	Kolokwium i sprawdzian praktyczny
4 miesiące	<p>Staż PSYCHIATRYCZNY PODSTAWOWY (c.d.)</p> <p>Ogólny oddział psychiatryczny (szpitalny) dorosłych</p> <p>Wymagania</p> <ul style="list-style-type: none"> • jak w czasie poprzedniego stażu podstawowego w szpitalu (klinice) ze zwróceniem uwagi na specyfikę zagadnień klinicznych występujących w większych szpitalach psychiatrycznych 	Zaliczenie
1 miesiąc	Urlop wypoczynkowy	-
<p>KOLOKWIUM ROCZNE 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktualne kierunki i historyczne tradycje psychiatrii • teoretyczne i metodologiczne podstawy psychiatrii • podstawy nauk o układzie nerwowym (neurologia kliniczna, neurofizjologia, neuroanatomia, neurogenetyka) • psychiatria dzieci i młodzieży 		

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym
(bez żadnej specjalizacji)

Rok 3		
6 miesięcy	<p>Staż kierunkowy z zakresu ZABURZEŃ NERWICOWYCH</p> <p>Oddział (lub poradnia lub oddział dzienny) nerwic</p> <p>Wymagane wiadomości</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szczegółowa psychopatologia nerwic • Patogeneza zaburzeń nerwicowych (szczególnie: związki z osobami znaczącymi w dzieciństwie, relacje międzypokoleniowe), modele patogenetyczne zaburzeń nerwicowych • Podstawowe kierunki psychoterapii nerwic • Psychoterapia indywidualna i grupowa (podstawy) <p>Wymagane umiejętności</p> <ul style="list-style-type: none"> • Badanie z uwzględnieniem specyfiki pacjenta nerwicowego • Ocena wskazań do farmakoterapii i psychoterapii w indywidualnym przypadku • Dobór metod psychoterapeutycznych w indywidualnym przypadku • Ocena dynamiki grupy psychoterapeutycznej • Orzekanie o czasowej niezdolności do pracy w zaburzeniach nerwicowych 	Kolokwium i sprawdzian praktyczny
2 miesiące	<p>Staż PSYCHIATRYCZNY PODSTAWOWY (c.d.)</p> <p>Formy leczenia alternatywne wobec hospitalizacji całodobowej osób dorosłych (np. oddział dzienny, hospitalizacja domowa, zespół środowiskowy)</p> <p>Wymagania</p> <ul style="list-style-type: none"> • jak w czasie poprzednich staży podstawowych - ze zwróceniem uwagi na specyfikę zagadnień klinicznych i społecznych związanych z pracą w środowisku 	Kolokwium i sprawdzian praktyczny
3 miesiące	<p>Staż PSYCHIATRYCZNY PODSTAWOWY (c.d.)</p> <p>Oddział psychiatryczny ogólny (kliniczny lub szpitalny) dorosłych</p> <p>Wymagania</p> <ul style="list-style-type: none"> • jak w czasie poprzednich staży podstawowych - ze zwróceniem uwagi na znaczenie kliniczne środowiska społecznego szpitala i społeczności lokalnej oraz współdziałania z placówkami środowiskowymi 	Zaliczenie
1 miesiąc	Urlop wypoczynkowy	-
<p>KOLOKWIMUM ROCZNE 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psychoterapia • Terapie społeczne • Psychiatria środowiskowa 		

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym
(bez żadnej specjalizacji)

Rok 4		
5 miesięcy	<p>Staż PSYCHIATRYCZNY PODSTAWOWY (c.d.) Poradnia zdrowia psychicznego</p> <p>Wymagania</p> <ul style="list-style-type: none"> • jak w czasie poprzednich staży podstawowych - ze zwróceniem uwagi na specyfikę zagadnień klinicznych, organizacyjnych i orzecznich rozwiązywanych w praktyce ambulatoryjnej 	Kolokwium i sprawdzian praktyczny
4 miesiące	<p>Staż PSYCHIATRYCZNY PODSTAWOWY (c.d.) Oddział psychiatryczny ogólny (kliniczny lub szpitalny) dorosłych</p> <p>Wymagania</p> <ul style="list-style-type: none"> • jak w czasie poprzednich staży podstawowych - ze zwróceniem uwagi na zagadnienia prawne, organizacyjne i orzecznice w praktyce klinicznej 	Zaliczenie
2 miesiące	<p>Staż kierunkowy z zakresu PSYCHIATRII KONSULTACYJNEJ Oddział psychiatryczny w szpitalu ogólnym</p> <p>Wymagane wiadomości:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diagnostyka zaburzeń somatogennych • Specyfika decyzji leczniczych w przypadku współwystępowania zaburzeń somatycznych i psychicznych • Specyfika pracy w oddziale przy szpitalu ogólnym <p>Wymagane umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udzielanie konsultacji psychiatrycznych lekarzom innych specjalności 	Kolokwium i sprawdzian praktyczny
1 miesiąc	Urlop wypoczynkowy	-
<p>KOLOKWIUM ROCZNE 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> • psychiatria sądowa i orzecznictwo sądowo-psychiatryczne • orzecznictwo o niezdolności do pracy • organizacja leczenia • prawo medyczne • psychiatria konsultacyjna • zagadnienia psychiatryczne w onkologii (psychoonkologia) 		

Rok 5		
3 miesiące	<p>Staż kierunkowy z zakresu LECZNICTWA UZALEŻNIEŃ Ośrodek (oddział) leczenia uzależnień</p> <p>Wymagane wiadomości</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psychopatologia i diagnostyka zaburzeń związanych z substancjami psychoaktywnymi (zwłaszcza uzależnień) 	Kolokwium i sprawdzian praktyczny

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym
(bez żadnej specjalizacji)

	<ul style="list-style-type: none"> • Patogeneza uzależnień od substancji psychoaktywnych (modele biologiczne, czynniki osobowościowe i społeczne, kontekst kulturowo-ekonomiczny) • Zasady zapobiegania, leczenia i rehabilitacji uzależnień (aspekt biologiczny i psychospołeczny) • Ruchy samopomocowe i ich rola w rehabilitacji • Regulacje ustawowe dotyczące leczenia odwykowego <p>Wymagane umiejętności</p> <ul style="list-style-type: none"> • Badanie skriningowe i kliniczne osób używających szkodliwie i uzależnionych • Postępowanie w przypadkach zatruc substancjami uzależniającymi i ich odstawienia • Planowanie i motywowanie do podtrzymania leczenia i rehabilitacji • Współdziałanie w zespole terapeutycznym, współpraca z grupami samopomocowymi • Zasady orzecznictwa w sprawach sądowych i ubezpieczeniowych związanych użytkowaniem substancji psychoaktywnych i uzależnieniem od nich. 	
8 miesięcy	<p>Staże kierunkowe FAKULTATYWNE: PSYCHIATRYCZNE I OGÓLNE</p> <p>Oddziały psychiatryczne profilowane (do wyboru, stosownie do indywidualnych potrzeb i zainteresowań, np.: chorób afektywnych, dzieci i młodzieży, psychogeriatry, rehabilitacji, psychiatrii sądowej, terapii uzależnień)</p> <p>Oddziały, ośrodki ambulatoria innych dziedzin medycyny (do wyboru, stosownie do indywidualnych potrzeb i zainteresowań: np. interna, toksykologia, geriatry, endokrynologia)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wybór oraz wymagane wiedza i umiejętności wiążą się z indywidualnymi potrzebami i zainteresowaniami specjalizującego, związanymi z umiejscowieniem i ukierunkowaniem jego przyszłej pracy zawodowej. 	Kolokwia i sprawdziany praktyczne
1 miesiąc	Urlop wypoczynkowy	-
EGZAMIN PAŃSTWOWY		

*Zaliczenie – potwierdzenie odbycia stażu. Kolokwium – potwierdzenie odbycia stażu oraz zdobycia odpowiednich wiadomości (lekarz kierujący stażem). Sprawdzian – potwierdzenie odbycia stażu oraz zdobycia odpowiednich umiejętności (lekarz kierujący stażem). Kolokwium roczne – potwierdzenie zakończenia etapu kształcenia i nabycia wymaganych wiadomości (kierownik specjalizacji). Egzamin państwowy – wg Rozporządzenia MZ

Inne formy kształcenia

- Indywidualne kształcenie pod kierunkiem kierownika specjalizacji oraz osób kierujących stażami kierunkowymi.
- Systematyczny udział w innych formach kształcenia (wykłady, seminaria, treningi, warsztaty) organizowanych w placówce prowadzącej specjalizację w całym okresie jej trwania.
- Udział w posiedzeniach, konferencjach, sympozjach naukowych regionalnych lub krajowych oraz w innych kursach zawodowych.

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym
(bez żadnej specjalizacji)

- Wskazane jest jednocześnie szkolenie w zakresie psychoterapii.

c) Kształcenie umiejętności wykonywania zabiegów i procedur medycznych

Wykaz i liczba zabiegów i procedur medycznych, które specjalizujący się lekarz ma obowiązek wykonać (wymagane poświadczenie opiekuna stażu lub kierownika specjalizacji):

- co najmniej po 20 ocen za pomocą nie mniej niż 3 różnych, standaryzowanymi skal klinicznych,
- co najmniej 5 nakłuć lędźwiowych,
- co najmniej 40 badań dna oczu,
- współdziałal w przygotowaniu i przeprowadzeniu co najmniej 3 zabiegów elektrowstrząsowych,
- współdziałal w przygotowaniu co najmniej:
 - 20 opinii w sprawie zasadności przyjęcia bez zgody do szpitala psychiatrycznego,
 - 10 opinii sądowo-psychiatrycznych w sprawach karnych,
 - 3 opinii sądowo-psychiatrycznych w sprawach cywilnych,
- współdziałal w co najmniej 20 konsultacjach psychiatrycznych dla innych lekarzy (ogólnych, specjalistów).

d) Formy samokształcenia

- Obowiązkowa lektura obejmuje wydane w Polsce:
 - podręczniki i monografie z zakresu psychiatrii, w tym „Psychiatrii” t. I-III pod red. Bili-kiewicza, Pużyńskiego, Rybakowskiego, Wciórki,
 - czasopisma psychiatryczne,
 - akty prawne dotyczące psychiatrii,
- Zalecana jest też lektura podstawowych podręczników, monografii i czasopism zagranicznych (w językach kongresowych).
- Systematyczne uczestnictwo w aktywności szkoleniowej ośrodka prowadzącego specjalizację i Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.
- Przygotowanie (autorstwo, współautorstwo) wystąpień lub publikacji świadczących o znajomości piśmiennictwa, umiejętności jego krytycznej analizy oraz rzetelnego i trafnego opisywania i analizowania zagadnień klinicznych z zachowaniem rygorów metody naukowej.

e) Pełnienie dyżurów lekarskich

Wymagane jest pełnienie co najmniej 40 dyżurów w oddziałach szpitala psychiatrycznego.

4 - METODY OCENY WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

- (a) Zaliczenia, kolokwia i sprawdziany praktyczne oraz kolokwia roczne wg tabeli przebiegu specjalizacji.
- (b) Kolokwium z aktualnego prawa medycznego stanowi jeden z przedmiotów kolokwium rocznego 4.
- (c) Potwierdzenie przez kierownika specjalizacji lub osobę kierującą stażem kierunkowym wykonania (współdziałal w przygotowaniu lub wykonaniu) wymaganej liczby zabiegów, badań, opinii i dyżurów
- (d) Ocena (kierownika specjalizacji) stwierdzająca umiejętności emocjonalne i interpersonalne oraz postawę etyczną pozwalające na prawidłowe kształtowanie kontaktu z osobami chorymi psychicznie oraz na współpracę w zespołach terapeutycznych sprawujących opiekę nad takimi osobami.
- (e) Wykazanie umiejętności posługiwania się językiem polskim w stopniu pozwalającym na nawiązanie kontaktu z chorym psychicznie

5 - ZNAJOMOŚĆ JĘZYKÓW OBCYCH

Oczekuje się, że specjalizujący się lekarz wykaże się praktyczną znajomością przynajmniej jednego z języków obcych: angielskiego, francuskiego, niemieckiego, hiszpańskiego w stopniu umożliwiającym:

Program specjalizacji w psychiatrii dla lekarzy po stażu podyplomowym
(bez żadnej specjalizacji)

- a) rozumienie tekstu pisanego, w szczególności dotyczącego literatury fachowej i piśmiennictwa lekarskiego,
- b) porozumienie się z pacjentem, lekarzami i przedstawicielami innych zawodów medycznych,
- c) pisanie tekstów medycznych, w szczególności opinii i orzeczeń lekarskich

Obowiązuje zaliczenie sprawdzianu w studium języków obcych akademii medycznej.

6 - CZAS TRWANIA SPECJALIZACJI

Specjalizacja podstawowa dla lekarzy po stażu podyplomowym trwa 5 lat (60 miesięcy) w tym kursy, staże i 5 miesięcy urlopu.

7 - PAŃSTWOWY EGZAMIN SPECJALIZACYJNY

Studia specjalizacyjne w psychiatrii kończą się państwowym egzaminem specjalizacyjnym złożonym z części teoretycznej i części praktycznej. Kolejność zdawania poszczególnych części egzaminu:

- 1) egzamin testowy (zestaw pytań testowych wielorakiego wyboru z zakresu wymienionej w programie specjalizacji wymaganej wiedzy)
- 2) egzamin praktyczny (przeprowadzenie badania psychiatrycznego chorego wraz ze: sporządzeniem opisu stanu psychicznego, ustaleniem i uzasadnieniem rozpoznania, wskazaniem niezbędnych, dodatkowych badań i konsultacji, ustaleniem planu leczenia; przeprowadzenie interpretacji badań pracownianych)
- 3) egzamin ustny (zestaw ustnych pytań tematycznych i problemowych z zakresu wymienionej w programie specjalizacji wymaganej wiedzy)

8 – EWALUACJA PROGRAMU STUDIÓW SPECJALIZACYJNYCH

Program studiów specjalizacyjnych będzie okresowo poddawany ewaluacji i w razie potrzeby modyfikowany przede wszystkim w związku z postępami wiedzy medycznej i koniecznością ciągłego doskonalenia procesu specjalizacji lekarskich - po zasięgnięciu opinii nadzoru specjalistycznego, samorządu lekarskiego, towarzystw naukowych, CMKP i Ministerstwa Zdrowia. Specjalizujący się lekarze oraz ich kierownicy specjalizacji zobowiązani są śledzić i uwzględniać zmiany programowe i odpowiednio korygować proces własnych studiów specjalizacyjnych. Aktualna, obowiązująca wszystkich specjalizujących się lekarzy wersja programu studiów specjalizacyjnych w psychiatrii, jest dostępna na stronie internetowej CMKP: www.cmkp.edu.pl.